

КОНЦЕПТ

за дигитална трансформација на општеството

1. Принципи

Политички принципи

- ◆ Владеење на правото: Управувањето и користењето на ИКТ системите за собирање, обработка и складирање на податоци има законска основа. Правилата и прописите ги поддржуваат принципите на слободен пазар, фер конкуренција и почитување на човековите права и слободи.
- ◆ Социјална кохезија и јавно приватно партнерство: Дигиталната трансформација се постигнува со соработка помеѓу владата, јавните институции, приватните компании, граѓанскиот сектор и академската заедница.

Веродостојни изворници на податоци

- ◆ Законски, веродостојни изворници на податоци се основните бази на податоци на државата, и тоа:
  - ◇ Регистар на податоци за граѓаните;
  - ◇ Регистар на правни лица;
  - ◇ Регистар на недвижности.
- ◆ Државата ја гарантира веродостојноста на податоците во овие регистри и е одговорна за секоја штета предизвикана од неточни податоци.

Слободен пристап до јавните информации

- ◆ Секој може слободно да пристапува и да обработува податоци создадени од работата на јавната администрација (јавни податоци).
- ◆ Со правни процедури може да се ограничи пристапот до одредени јавни податоци (лични податоци и класифицирани информации). Сите ограничувања на пристапот до јавните податоци може да се оспорат на суд.
- ◆ Секоја јавна институција има отворена веб-страница која може да се пребарува и лесно да се пристапи до сите јавни податоци и документи.
- ◆ Службениот весник е информациски систем кој го интегрира процесот на донесување на законите од почетокот на нивното создавање до нивното усвојување и објавување. Системот е отворен и овозможува бесплатен пристап до сите постоечки прописи 24/7.

Дигиталното е стандардно

- ◆ Во случај на конфликт помеѓу дигиталните записи во базите кои се веродостојни изворници на податоци и хартиените документи, дигиталната верзија има предност.
- ◆ Дигиталниот потпис создаден со лична карта е еквивалентен со своерачен потпис. Во случај на конфликт помеѓу дигиталниот и своерачниот потпис, дигиталната верзија има предност.
- ◆ Двата принципа имаат основа во закон.

Принцип „Само еднаш“

- ◆ Податоците што се еднаш внесени во јавен регистар, не може повторно да се бараат од физичките и правните лица.
- ◆ Забрането е од било кого да се бара да поднесе хартиени документи, доколку податоците веќе постојат во дигиталните бази на податоци на веродостојните изворници на податоци.

2. Имплементација

Поврзување

- ◆ Државата го регулира телекомуникацискиот пазар, кој е слободен и отворен за конкуренција.
- ◆ Сите лиценци се издаваат преку отворен конкурс со транспарентни процедури.
- ◆ Владата обезбедува околина за безбедна размена на податоци (платформа за интероперабилност).
- ◆ Владата ќе обезбеди мерки за поддршка за поврзување на сите домаќинства на бродбенд услуги во следните 5 години.

Децентрализирани активности

- ◆ Обезбедувањето јавни електронски услуги и водење регистри е задача на секоја јавна институција. Тоа може да се направи и со хоризонтална соработка меѓу институциите.
- ◆ Сајбер безбедноста на ИКТ системите на институциите се обезбедува со следење на централно усвоени стандарди.
- ◆ Нема да се воспоставуваат централни супербази на податоци. Јавната администрација делува преку размена на податоци помеѓу институциите користејќи ја околината за безбедна размена на податоци.
- ◆ Подигнување на јавната свест и разбирањето за придобивките од дигитализацијата кај сите чинители во општеството.

Електронска лична карта

- ◆ Сите жители имаат единствен личен идентификатор (Единствен Матичен Број на Граѓанинот).
- ◆ Електронската лична карта се издава за секој граѓанин.
- ◆ Електронската лична карта овозможува автентикација и дигитално потпишување на документи на безбеден начин.
- ◆ Владата во соработка со приватниот сектор активно ќе ја развива и промовира употребата на електронската лична карта за електронски услуги.

Централизирани активности

- ◆ Безбедна околина за размена на податоци.
- ◆ Издавање електронска лична карта.
- ◆ Стандардизација.
- ◆ Лиценцирање на телекомуникациските активности кои користат ограничени природни ресурси.
- ◆ Сајбер безбедност на националните мрежи, основните бази на податоци и електронската лична карта.
- ◆ Соработка меѓу институциите.
- ◆ Проекти за подигање на јавната свест и дигитална писменост — општо управување со промените.

Агенција за дигитализација

За да се постигнат целите поставени со Концептот и за да се следи Патоказот за Дигитална Трансформација, ќе се формира Агенција за дигитализација, со надлежности:

- ◆ Координација на активностите (вклучувајќи собирање, обработка и складирање податоци) меѓу сите владини институции;
- ◆ Координација за подготовка на законите;
- ◆ Управување со околината за безбедна размена на податоци
- ◆ Поставување стандарди за ИКТ и сајбер безбедност за сите засегнати страни;
- ◆ Давање општи насоки за управување со промените при дигитална трансформација на администрацијата и на јавната свест.

Имплементација на концептот

- ◆ Усвојување на концептот со одлука на Владата.
- ◆ Изработка на Патоказ за имплементација, во кој се нагласени најважните чекори за извршување на концептот.
- ◆ Концептот ќе се реализира преку планови, стратегии и законски иницијативи засновани на концептот, а кои ја следат временската рамка на Патоказот.